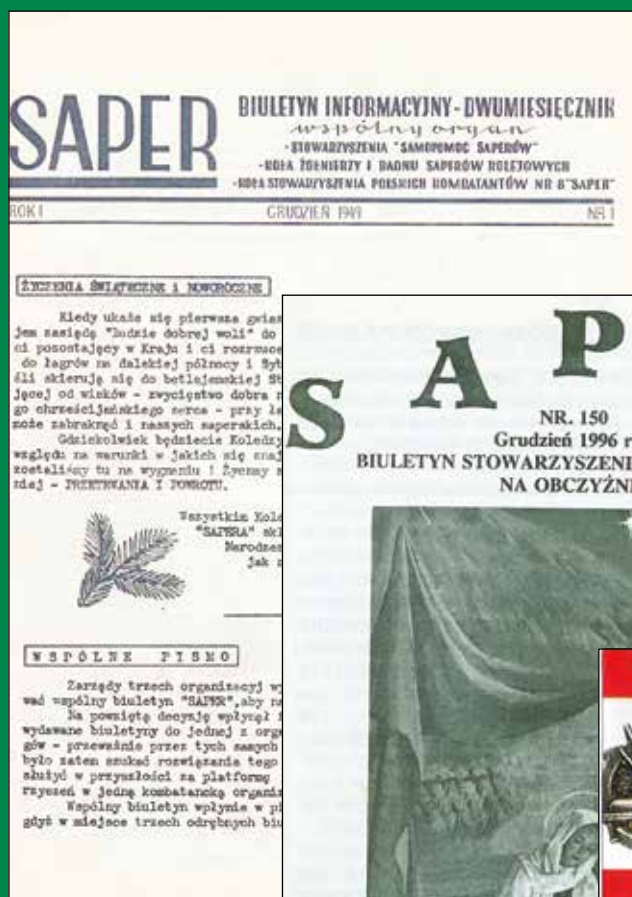

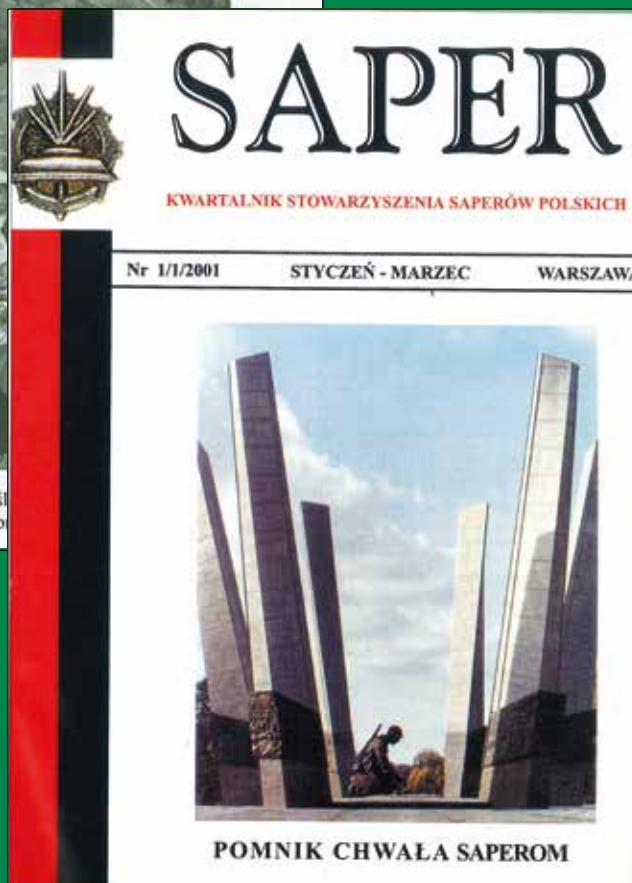
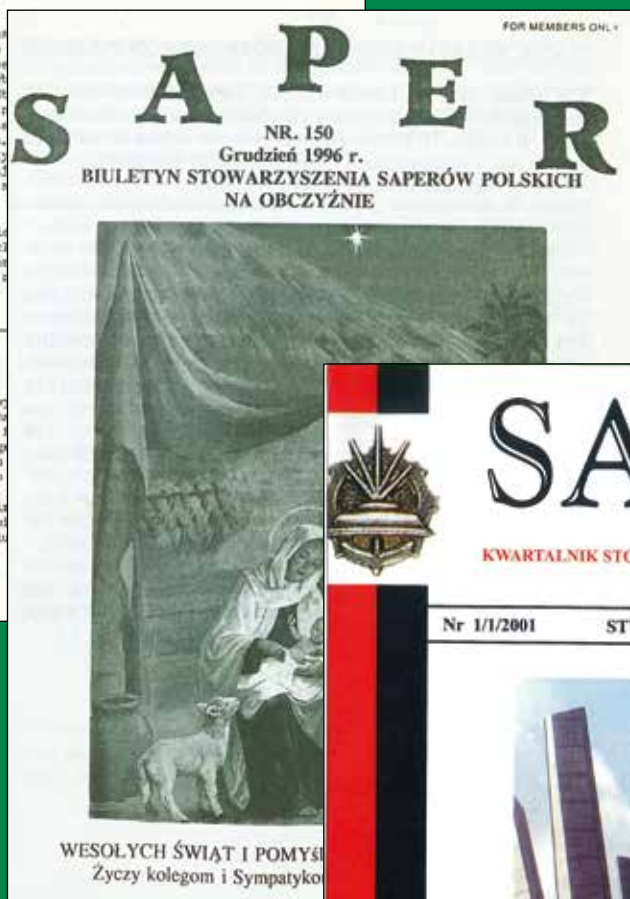
SAPER

PISMO STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH

Nr 4(68) 2019 WARSZAWA ROK XIX

70 LAT
BIULETYNU
SAPER

20 LAT
KWARTALNIKA
SAPER

Przy grobie ks. prałata płk. Jana Mrugacza

Przy grobie gen. Franciszka Gągora

Przy grobie gen. Czesława Piotrowskiego

Panteon „Żołnierzy Podziemia Zbrojnego”

Odwiedziny kwater saperskich

Kolegium Programowe kwartalnika SAPER: gen. bryg. dr inż. Bogusław Bębenek – przewodniczący, płk dr Jerzy Marczak, płk dypl. Tadeusz Dzikowski, płk dr Wiesław Leszek Ząbek, płk mgr inż. Marian Kasperski

Redaguje zespół: płk dr Wiesław L. Ząbek – redaktor naczelny, tel. (22) 6/870 544, kom. 661 220 353; płk mgr inż. Tomasz Bogucki – zastępca redaktora, mgr Tadeusz Ekiert – zastępca, redaktor techniczny; ppłk inż. Kazimierz Śmietana – członek redakcji; fotoreporterzy – Alina Małgorzata Nowacka-Brysiak, Krzysztof Wydra

Adres Redakcji: ul. 11 listopada 17/19, 03-446 Warszawa, tel. 261 872 346; tel./fax biuro SSP: 261 872 489; e-mail: redakcja-saper@o2.pl, www.saper.com.pl

Wydawca: Stowarzyszenie Saperów Polskich. Pismo „Saper” jest biuletynem wewnętrznym SSP.

Przygotowanie do druku: PAT Nakład: 600 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania zmian i skrótów w nadsyłanych materiałach. Artykułów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

Materiały prosimy przysyłać na płytach CD lub bezpośrednio pocztą internetową: redakcja-saper@o2.pl

Zapraszamy na FB/StowarzyszenieSP

OD REDAKCJI

Kolejny numer „SAPER”, wydany na przełomie 2019/2020 roku poświęcony jest 70. rocznicy wydania pierwszego numeru biuletynu SAPER na Obczyźnie oraz 20-lecia wydawania pisma Kwartalnika „SAPER”. Stąd w dziale: **CHWAŁA SAPEROM** - relacje ze wspomianej uroczystości, wzbogaconej konferencją popularno naukową nt. „70. lat biuletynu Stowarzyszenia Saperów Polskich na Obczyźnie i 20. lat pisma Stowarzyszenia Saperów Polskich”, uroczystym wręczeniem „Złotych Piór” kol.: **Bogusławowi Saganowskiemu, Grzegorzowi Misiakowi, Wacławowi Malejowi** oraz przyznanych wyróżnień dla członków Redakcji Kwartalnika SAPER kol.: **Wiesławowi Leszkowi Ząbkowi, Tomaszowi Boguckiemu, Tadeuszowi Ekiertowi, Alinie Małgorzacie Nowackiej-Brysiak i Krzysztofowi Wydrze.**

FORUM SAPERSKIE to sprawozdanie **plk Grzegorza Misiaka** z posiedzenia Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich, które odbyło się w siedzibie Stowarzyszenia w dniu 4 grudnia 2019 r. Członkowie Zarządu Głównego SSP dokonali oceny funkcjonowania Stowarzyszenia i nakreślili „Program działania ZG SSP na 2020 r.”, zwracając szczególną uwagę na: organizację i udział Stowarzyszenia Saperów Polskich w obchodach 75. rocznicy Święta Wojsk Inżynieryjnych; przygotowanie i przeprowadzenie VIII Kongresu SSP, które planowane jest na dzień 24 października 2020 roku w KAZUNIU oraz Święta Stowarzyszenia Saperów Polskich, w dniu 25 czerwca 2020 r. w Inowrocławiu.

Z KART HISTORII – historia i tradycje biuletynu i pisma SAPER, w redakcyjnym opracowaniu.

SAPERSKIE SPOTKANIA – to tradycyjne LISTOPADOWE SPOTKA-

NIA i odwiedzanie saper-
skich kwater, a także rela-
cje z okazjonalnych Świą-
tecznych i Noworocznych
spotkań saper-
skich.

Z ŻYCIA KÓŁ TERENOWYCH – rela-
cje z działalności kół we
Włocławku, Białymsto-
ku, Elku, a także obszer-
ny artykuł „Saperzy Mor-
scy”. 40. lat w rozwoju
strukturalnym Świnoujścia
w opracowaniu kol.: **Jerze-
go Piątka i Jakuba Grabi-
szewskiego.**

EPITAFIA – wspo-
mnienia o **śp. plk Jerzym
Gumińskim i śp. plk
Aleksandrze Mottym.**

Jestem przekonany, iż
każdy czytelnik naszego
pisma znajdzie dla siebie
interesującą lekturę.

*Z pozdrowieniami
Redaktor Naczelny
dr Wiesław L. Ząbek*

SPIS TREŚCI

OKŁADKA A – 70 lat Biuletynu Saper i 20 lat Kwartalnika Saper

OKŁADKA B – Odwiedziny kwater saper-
skich

OD REDAKCJI – SPIS TREŚCI 1

Z KART HISTORII

Tradycje biuletynu Stowarzyszenia Saperów na Obczyźnie Saper 2-3

Geneza powstania kwartalnika Saper - *Wiesław Ząbek* 4-5

SAPERSKIE SPOTKANIA

Saperskie spotkania - *Wiesław Ząbek* 6-7

TRADYCJE

70. lat biuletynu Saper i 20. lat kwartalnika Saper - *Wiesław Ząbek* 8-9

Z ŻYCIA SSP

Wycieczka do Grodna koła nr 17 SSP - *Mirosław Grzybowski* 10

Działalność koła w Elku - *Zdzisław Stola* 10

76. rocznica bitwy pod Lenino - *Ryszard Chornicki* 11

Spotkanie świąteczno-noworoczne koła nr 19 - *Ryszard Chornicki* 11

Saperzy morscy - *Jerzy Piątek, Jakub Grabiszewski* 12-13

SAPERSKIE FORUM

Posiedzenie Zarządu Głównego SSP - *Grzegorz Misiak* 14

OKIEM REPORTERA

Nasz felieton - *Wiesław Ząbek* 15

Sylwetki Saperów dawnych i obecnych - *Bogusław Bębenek* 15

EPITAFIUM

Śp. plk mgr inż. Aleksander Motty 16

Śp. plk mgr inż. Jerzy Gumiński - *Grzegorz Misiak* 16

OKŁADKA C – Most na Wiśle - 75 lat

OKŁADKA D – Uczestnicy uroczystości XX-lecia kwartalnika Saper

TEMAT Z OKŁADKI

Jubileusz wydawania Biuletynu i Kwartalnika Saper, zorganizowany przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Saperów Polskich, w dniu 5 grudnia 2019 r. w Warszawie.

Z okazji Nowego 2020 roku prezes SSP

**plk dypl. [r] Tadeusz Dzikowski
składa wszystkim członkom
i sympatykom**

**Stowarzyszenia Saperów Polskich
oraz żołnierzom wojsk inżynieryjnych
serdeczne życzenia wszelkiej
pomyślności, wielu sukcesów
i satysfakcji z dokonań w pracy
społecznej i saper-
skiej służbie.**

Tradycje biuletynu Stowarzyszenia Saperów na Obczyźnie „Saper”

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w roku 1918, w tworzącym się Wojsku Polskim dla potrzeb działalności szkoleniowej zaczęły szybko pojawiać się książki specjalistyczne dla poszczególnych rodzajów wojsk. Dla wojsk saperskich m.in.: „Służba saperska” wydana przez Sztab Generalny w Warszawie w 1921 roku; „Organizacja terenu w działaniach zaczepnych i obronnych”; „Organizacja saperów na stopie pokojowej” Sztabu Generalnego z 1924 roku, czy „Przekraczanie rzek” (G. J. Barthélemy) to tylko niektóre druki zwarte przygotowujące wojska saperskie do inżynierskiego zabezpieczenia działań bojowych.

Obok fachowych wydawnictw książkowych do rąk wojsk inżyniersko-saperskich trafiały także czasopisma. Pierwszym na „rynku saperskim” jest miesięcznik wojsk lądowych poświęcony służbie saperskiej, fortyfikacji i budownictwu wojskowemu „Saper i Inżynier Wojskowy”. Wydawany był w latach 1922-1926. Następne dwa tytuły wydawane do 1939 roku, o których trzeba wspomnieć, to „Przegląd Wojskowo-Techniczny” (1927-1937) oraz „Przegląd saperski” z lat 1938-1939.

Czas okupacji niemiecko-rosyjskiej z lat 1939-1945 nie wstrzymał prób wydawniczych wojsk saperskich prowadzony w podziemiu przez rozwijający się intensywnie ruch oporu, jak dla przykładu: działająca aktywnie redakcja wydawanego przez AK „Sapera”, pisma szkoleniowego dla podziemnej armii.

Wszystko zaczęło się w 1943 roku w Warszawie. W Biurze Badań Technicznych Wydziału Saperów Komendy Głównej AK wykonywano prace graficzne do miesięcznika „Saper”. Oficjalnie było to biuro budowlane inżyniera Zbigniewa Lewandowskiego, który - wraz z ppłk. Franciszkiem Niepokólczykim i mjr. Zenonem Schreyerem - opracował i wydał w Warszawie, w 1944 roku, materiały szkoleniowe pt. „Saperzy w dywersji i walce powstańczej”.

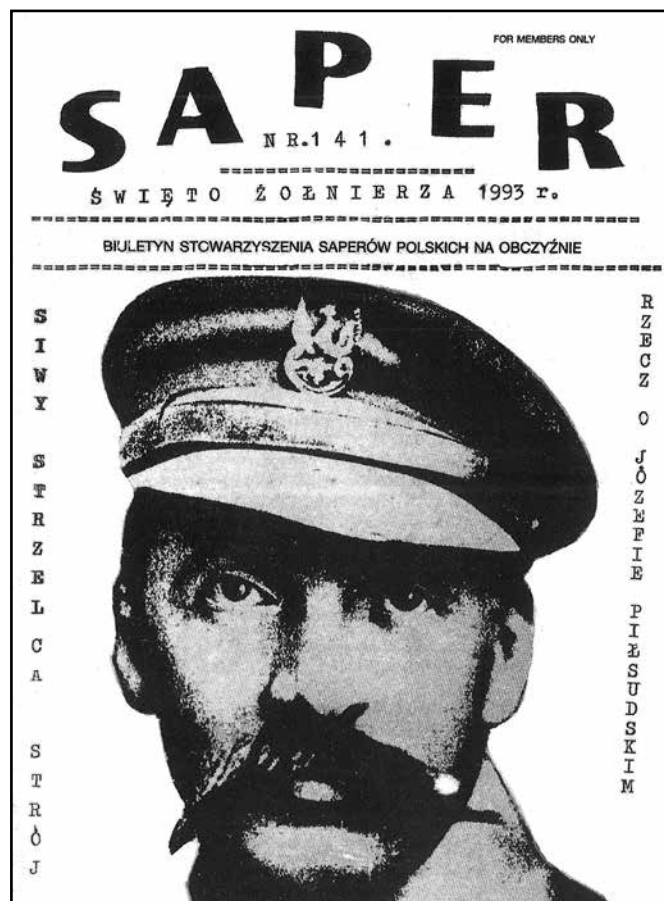
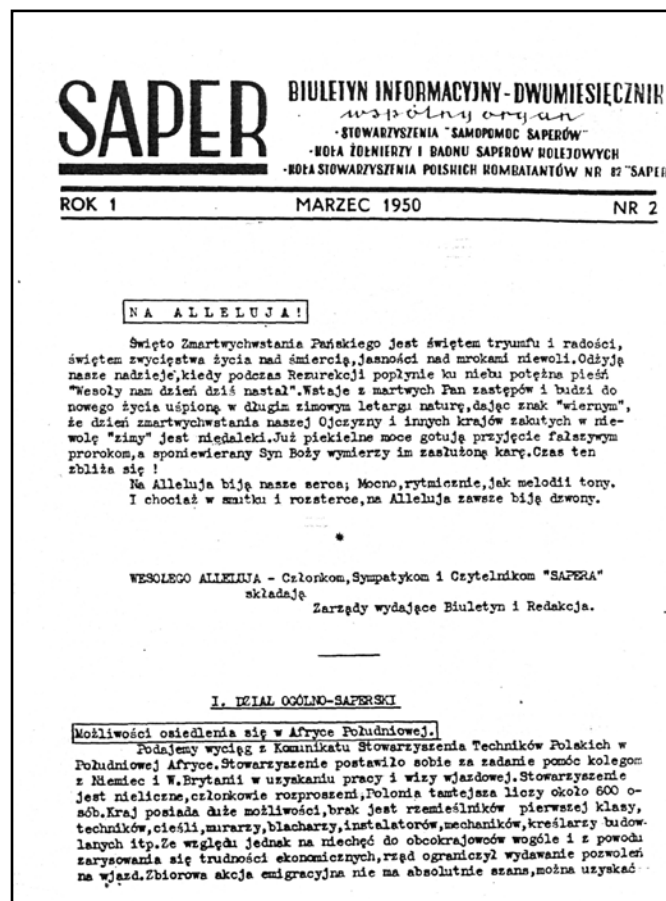
„Saper” ukazywał się od marca 1944 roku do czerwca 1944 i liczył do 32 stron maszynopisu z ilustracjami. Naczelnym pisma był wspomniany

mjr Zbigniew Lewandowski. W tym czasie ukazało się 18 artykułów, m.in.: „Organizacja saperów niemieckich” i „Zwalczanie broni pancernej z bliska”; „Improwizowane miotacze ognia”; „Użycie niemieckich bomb lotniczych przez saperów” czy „Zdobywanie lekkich bunkrów przez szturmowe patrole saperskie”.

Po zakończeniu działań wojennych II wojny światowej, w wyniku układów jałtańskich większość żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie miała odciętą drogę powrotu do Ojczyzny i znalazła się w bardzo trudnych warunkach życiowych. Toteż powstawały samorządne Koła Samopomocy Koleżeńkiej wśród żołnierzy mieszkających na Obczyźnie. Z chwilą utworzenia Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, organizacji kombatanckiej powstałej w 1946 r. w Londynie, tworzyły się lokalne koła przy tych stowarzyszeniach oraz byłych jednostkach wojskowych zarówno w Wielkiej Brytanii jak i w innych krajach, gdzie osiedlali się Polacy. Dążono również do powołania stałej reprezentacji, która mogła reprezentować żołnierzy-uchodźców. Stąd zaszła potrzeba powołania biuletynu, który by informował o problemach „żołnierzy tułaczy” i organizował samopomoc koleżeńską. Wydawaniem stosownego pisma zajęła się emigracja niepodległościowa, a pierwszy numer biuletynu ukazał się w **grudniu 1949**. Redakcja przywitała Czytelników życzeniami świątecznymi oraz informacją, że jest to organ trzech stowarzyszeń środowiskowych, które również kontynuują tradycje przedwojennych wojsk saperskich. Były to m.in.: Stowarzyszenie „Samopomoc Saperów”; Koło Żołnierzy 1. Batalionu Saperów Kolejowych i Koło Stowarzyszenia Polskich Kombatantów Nr. 82 „Saper”.

I Zjazd Saperów odbył się 5 września 1949 r. w Londynie. Kolejny Zjazd Saperów przeprowadzony 23 września 1951 r. uchwalił m.in.:

- Konieczność tworzenia terenowych kół Saperskich;
- Utworzenie w Londynie Stałego Sekretariatu Kół Saperskich, który będzie reprezentantem saperów polskich;

- Przyjęcie dnia 1 września jako dzień Święta Saperów
- Wydawanie biuletynu „SAPER”

Dzień Święta Saperów oficjalnie zatwierdził Naczelny Dowódca Wojska Polskiego na obczyźnie gen. Władysław Anders, w **dnio 25 lipca 1952 r.**

W dniu 23 czerwca 1956 r., Walne Zebranie Delegatów Kół i Sekcji Organizacji Saperów oraz przedstawicieli innych Oddziałów Saperskich niezrzeszonych, powołało nową organizację pod nazwą „Stowarzyszenie Polskich Saperów na Obczyźnie”, a biuletyn SAPER stał się pismem wszystkich saperów żyjących poza granicami Rzeczypospolitej Ludowej.

Format tytułu był niewielki, drukowany na powielaczku z uwagi na ograniczone środki wydawnicze. W piśmie poruszano przede wszystkim bieżące sprawy z życia organizacji saperskich na obczyźnie oraz o odejściu na wieczną wartość towarzyszy broni. Zamieszczane były też krótkie na wspomnienia poszczególnych saperów z udziału w walce o niepodległość Polski, cofając się nawet do wojny polsko-bolszewickiej, czy formacji legionowych.

Stałą rubryką pisma były także głosy weteranów z Ameryki, Kanady i Australii którą zatytułowano „Saperzy za oceanami”. Tu dowiedzieć się możemy o bolączkach dnia codziennego byłych saperów, którzy zmuszeni byli przez los pozostać na emigracji w Argentynie, USA, czy Kanadzie. Były też komunikaty i listy czytelników. Przy wrześniowych numerach informowano o „Święcie Saperów”. Nie zabrakło też miejsca na poezję. Przeglądając kolejne numery „Sapera” można wyczuć tęsknotę za wolnym krajem. Z wielu okładek przebija także duża doza wartości chrześcijańskich. Każda z nich była wypełniona konkretnym przekazem. Z okazji rocznicy odzyskania niepodległości, w listopadzie 1918 roku zamieszczono wspomnienia żołnierzy o tym, jak zaciągali się do wojska, a przy okazji świąt Bożego Narodzenia pojawiała się poezja - np. *Ballada Wigilijna* Macieja Kalenkiewicza. W 40. rocznicę zwycięskiej bitwy nad bolszewikami, w nr. 3-4 z 1960 roku, prawie pół numeru zajął tekst o zmaganiach w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku jak dla przykładu wspomnienia Karola Majewskiego, który czytelnikowi przypomina kto był autorem tego zwycięstwa: „(...) kierujemy się na Wawel, do krypty w Wieży Srebrnych Dzwonów i chyliny czoła przed prochami zwycięskiego wodza, który potrafił powziąć, w czasie i przetrzeźni, śmiałość a trafność decyzję: piorunujące uderzenie znad Wieprza (...)”. W numerach z lat 60. znajdowała się także rubryka saperów kolejowych, którzy początkowo mieli osobne pismo, podobnie jak Koło Stowarzyszenia Polskich Kombatantów Nr. 82 „Saper” i „Samopomocy Saperów”.

Biuletyn SAPER spełniał istotną, wręcz zasadniczą rolę w integrowaniu środowiska polonijnego, wymiany informacji czy doświadczeń w organizowaniu życia na Obczyźnie. W sprawozdaniu za rok 1966/1967 mjr inż. Kordel jako główną przyczynę zamierania działalności Stowarzyszenia Saperów Polskich na Obczyźnie, podaje zaprzestanie wydawania „Sapera”, który stanowi podstawowe ogniwo w łączności i życiu saperów na obczyźnie. Ostatni numer 61-64 ukazał się w grudniu 1964 roku. Uważał też, że powinna nastąpić zmiana na stanowisku prezesa Stowarzyszenia.

Toteż wybranie na XIX Zjeździe Saperów, odbytym 3 września 1967 roku na prezesa Stowarzyszenia ppłk dypl. A.J. Szugajew, pobudziło i zintensyfikowało działalność organizacji, w tym reaktywowało też działalność redakcji SAPERA.

W latach 70. „Saper” zweryfikował stronę edytorską i zmienił szatę graficzną. Na stronach tytułowych – podobnie jak w treści pisma – zaczęły pojawiać się ikonografie. Przy okazji rocznic zamieszczano zdjęcia z najważniejszych dla Polski miejsc pamięci, jak np. pomnik poświęcony pomordowanym w Katyniu przez Rosjan oficerom polskim czy zdjęcia Józefa Piłsudskiego.

Wartym podkreślenia może być fakt, że na szpaltach biuletynu „Saper” często możemy spotkać postać Marszałka Piłsudskiego. To wiele mówi o kręgośłupie moralnym redakcji pisma, z Adamem Julianem Szugajewem na czele. Byli to ludzie niepokorni i kontestujący rzeczywistość komunistyczną w Polsce, często przypominając na łamach pisma, że w 1945 okupacja niemiecka zmieniła się na rosyjską. Interesującym w tym znaczeniu był numer 102 „Sapera” z sierpnia roku 1980. W 60. rocznicę pogromu bolszewików nad Wisłą. Cały numer poświęcony był tym, którzy do tego zwycięstwa się przyczynili, ze szczególnym uwzględnieniem Józefa Piłsudskiego. Tytuł ten nie był na marginesie życia społecznego w Londynie – a także i nad Wisłą – co potwierdzają autorzy niektórych listów do redakcji „Sapera”, wśród których odnajdziemy nawet Aleksandrę Piłsudską, żonę Wielkiego Marszałka.

W latach 90-tych, gdy polska odzyskiwała oczekiwaną wolność, „Saper” w dalszym ciągu był wydawany i nie zmienił swojej szaty ideowej. Nadal odwoływał się do naszych najszlachetniejszych kart historii i próbował wpły-

wać na postrzeganie rzeczywistości na emigracji, ale po trosze też i w kraju.

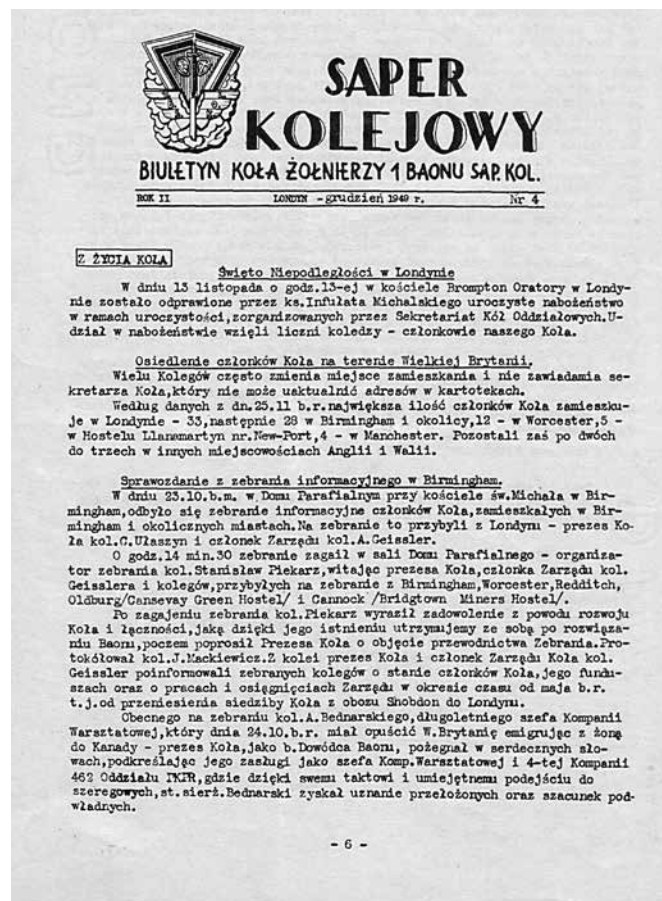
Koniec XX wieku przynosił ponowne, stopniowe wygaszanie działalności Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie, przede wszystkim z przyczyn biologicznych. Podczas ostatniej wizyty w Polsce, w roku 1991 ówczesny prezes Stowarzyszenia ppłk Adam Szugajew, w czasie rozmowy z szefem Wojsk Inżynieryjnych Sztabu Generalnego WP gen. dyw. Czesławem Piotrowskim postulował utworzenie w kraju Stowarzyszenia Saperów Polskich, które przejęło by tradycję i dorobek organizacji działających na obczyźnie. Należy zaznaczyć, iż w tym okresie czasu z uwagi na uwarunkowania ideowo-polityczne ta inicjatywa była jeszcze nie do zrealizowania. Dokonane pod koniec lat 90-tych zmiany ustrojowe stworzyły warunki do realizacji postulatów środowiska saperskiego o utworzeniu organizacji reprezentującej Saperów Polskich.

Na początku lat 2000 Stowarzyszenie Polskich Saperów na Obczyźnie zawiesiło swoją działalność. Podobnie zaniechano wydawanie biuletynu SAPER. Ostatni prezes Stowarzyszenia mjr Kazimierz Fulmyk, w licznych kontaktach z przewodniczącym Komisji Historycznej SSP, a zarazem członkiem Rady Programowej kwartalnika SAPER, gen. bryg. Zdzisławem Barszczewskim zasugerował, ażeby powołane przez SSP pismo społeczno-historyczne przejęło tradycję i dorobek wydawanego na obczyźnie biuletynu „Saper”. Tym bardziej, iż z uwagi na liczne odchodzenie na „wieczną wartość” jego kolegów, Stowarzyszenie powoli ograniczało swoją działalność. W prowadzonej z gen. Barszczewskim korespondencji mjr K. Fulmyk wyrażał nadzieję, że saperzy w kraju podejmą się kontynuowania ich dzieła, głównie w zakresie integracji środowiska saperskiego i kultywowania chlubnych tradycji polskich saperów, również na łamach pisma SAPER.

Stowarzyszenie Polskich Saperów na Obczyźnie zostało decyzją jego władz rozwiązane w 2001 r. Pozostało tylko jego koło przy kombatantach 3. Dywizji Strzelców Karpackich, któremu prezesował mjr Tadeusz Stachowski, a które weszło w skład powołanego w 2001 r. Stowarzyszenia Saperów Polskich.

Z tą chwilą tradycję Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie wraz z biuletynem SAPER przejęło Stowarzyszenie Saperów Polskich działające w kraju.

Red.

GENEZA POWSTANIA KWARTALNIKA „SAPER”

Stowarzyszenie powstało w celu upamiętnienia i upowszechnienia dorobku wojennego, a także dokonań pokojowej służby żołnierzy, jednostek Wojsk Inżynieryjnych i ich pracowników cywilnych, a także działalności licznej rzeszy saperów będących już poza służbą czynną – czytamy w preambule Statutu Stowarzyszenia. Organem propagującym cele statutowe Stowarzyszenia Saperów Polskich było pismo SAPER

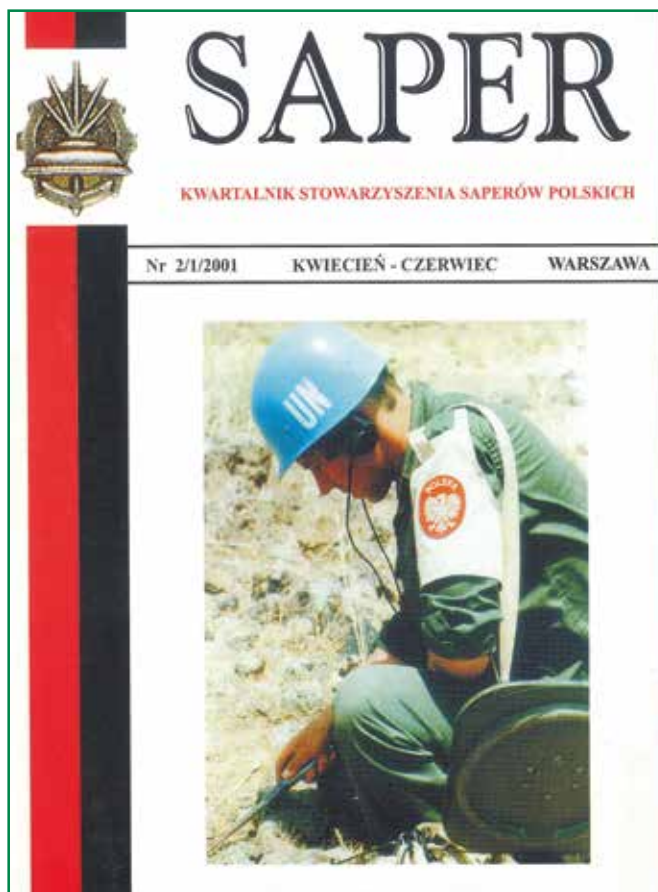
W dniu 21 lutego 2000 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, zarejestrował Stowarzyszenie Saperów Polskich oraz zatwierdził przedłożony mu Statut Stowarzyszenia.

Kolejnym etapem prac było zorganizowanie I Kongresu Stowarzyszenia, w dniu 27 października 2000 roku, w siedzibie Szefostwa Wojsk Inżynieryjnych w Warszawie, na którym zostały wybrane władze Stowarzyszenia, zatwierdzono statut oraz powołano Zespół Redakcyjny celem wydawania własnego pisma pod nazwą „SAPER”, jako kontynuacji wydawanego w II Rzeczypospolitej i na obczyźnie miesięcznika „Saper”. Przyjęty statut SSP określał następujące cele działania Stowarzyszenia:

- 1) integracja środowisk saperskich i żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych, kultywowanie i upowszechnianie tradycji saperskiej,
- 2) utrwalanie w pamięci narodowej, a zwłaszcza wśród młodzieży, ogólnie pojętej działalności saperskiej z lat wojen i pokoju,
- 3) popularyzowanie i propagowanie spraw obronności kraju ze szczególnym uwzględnieniem problematyki inżynieryjnej,
- 4) sprawowanie opieki nad miejscami pamięci narodowej związanymi z działalnością saperów,
- 5) prowadzenie działalności w zakresie poradnictwa, pomocy i propagowania zasad bezpieczeństwa przy pracach inżynieryjnych, a szczególnie z materiałami wybuchowymi i innymi środkami niebezpiecznymi,
- 6) troska o sprawy bytowe saperów, żołnierzy wojsk inżynieryjnych i ich rodzin.

Powyższe kierunki programowe Statutu stały się podstawą zgłoszonego na I Kongresie SSP przez płk [r] dr Wiesława Leszka Ząbka projektu pisma i składu Zespołu Redakcyjnego. Kongres zatwierdził zaproponowany skład Redakcji w osobach: płk dypl. inż. Bogusław Bębenek, płk w st. spocz. mgr inż. Bogusław Gilewski, płk [r] mgr Kazimierz Niciński, płk [r] dr Bogusław Saganowski, płk [r] dr Wiesław Leszek Ząbek [redaktor naczelny] oraz Radę Programową w składzie: gen. bryg. Ryszard Żuchowski [przewodniczący], gen. bryg. w st. spocz. Zdzisław Barszczewski, płk prof. dr hab. Ryszard Bochenek, płk dypl. inż. Janusz Lalka, płk mgr Jacek Macyszyn, płk prof. dr hab. Józef Marczak, płk w st. spocz. prof. Tadeusz Rawski.

Wydawanie biuletynu zlecono Markowi Makulińskiemu, reprezentującego Agencję Wydawniczą ULMAK w Pruszkowie. Ustalono format pisma na B-6, ilość stron 34, okładka kolorowa, nakład 1000 egz. Ten zespół wydał trzy numery pisma: od 1 do 3. Z uwagi na podniesienie kwoty usługi wydawniczej zmuszeni byliśmy do poszukiwania innego wydawcy. Po przeprowadzonym konkursie ofert SAPER był wydawany przez Wydawnictwo PAW: od nr 4 do 8. Te same przyczyny, nieuzasadnionego podnoszenia kwoty wydawniczej spowodowały, że czasowo powróciliśmy do Wydawnictwa ULMARK z tym, że składem i stroną edytorską zajmowało się nowe wydawnictwo: Agencja Reklamowo-Usługowa PAT, gdzie wspólnie wydano numery: od 9 do 12. Ostatecznie współpraca z Wydawnictwem PAT, a zarazem zastępcą Redaktora Naczelnego - redaktora technicznego mgr Tadeusza Ekierta utrzymała się na stałe i od numeru 13 SAPERA do obecnego 68 numeru zarówno stroną edytorską, składem i drukowaniem zajmuje się to Wydawnictwo. Adres: ul. Czerwonych Beretów 6, 00-910 Warszawa. Pozykanie zatem w roku 2003 nowego wydawcy, z czasem redaktora technicznego kwartalnika „SAPER”, mgr Tadeusza Ekierta, reprezentującego firmę „PAT”, jego nowatorskie rozwiązania i zdolności poligraficzne, wpłynęły na polepszenie jakości edytorskiej i graficznej pisma.

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE „SAPERA”

W wydanym w m. lutym 2001 r. pierwszym numerze kwartalnika „SAPER” przewodniczący Rady Programowej a zarazem prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich gen. bryg. Ryszard Żuchowski w słowie wstępnym „Narodziny „SAPERA” min. napisał: „Z inicjatywy powstałego w 2000 roku Stowarzyszenia Saperów Polskich i zgodnie z jego statutem ukazuje się pierwszy numer biuletynu pt. „SAPER”. Ma on służyć przede wszystkim realizacji celów, jakie postawiło przed sobą Stowarzyszenie. Mam świadomość ich ważności, wiem też, że wiele z nich będzie trudno zrealizować, nie mej jednak należy wykorzystać wszystkie możliwości, aby te cele osiągnąć. Pragnę, aby właśnie nowo powstały biuletyn „SAPER” był jednym ze sposobów realizacji postanowień zawartych w statucie Stowarzyszenia. Niech więc treści zamieszczane w „SAPERZE” służą przede wszystkim integracji środowiska saperskiego i żołnierzy wojsk inżynieryjnych, kultywują i upowszechniają tradycje saperskie. Niech jego łamy prezentują sylwetki wybitnych saperów, informują o działalności Szefostwa Wojsk Inżynieryjnych oraz sprawach bieżących Stowarzyszenia Saperów Polskich i całej rodziny saperskiej. Myślę, iż biuletyn stanie się też pismem, w którym każdy będzie miał możliwość zamieszczenia swojej wypowiedzi i to nie tylko wspomnień. Pismo bowiem ma być otwarte na całe nasze środowisko, ma też przyciągać młodzież, widzącą sens działania w grupie...

Sądzę, że przyjmiecie Państwo nowe pismo ze zrozumieniem i życzliwością, jak również podejmiecie zaproszenie do rozmów, dyskusji i polemik na jego łamach."

Wstępny okres wypracowania kształtu biuletynu „SAPER” został zakończony wydaniem numeru nr 3/2001 r., w nowej szacie graficznej, pełnym kolorze 36 stron. Zmieniono również układ merytoryczny pisma, rezygnując z obszernych artykułów historycznych dotyczących tradycji oręża polskiego. W tzw. „wstępniku” od Redakcji przedstawiono wspólnie wypracowane przez Redakcję i Radę Programową cele:

- integracja szeroko rozumianego środowiska saperskiego i sympatyków wojsk inżynierskich wokół SSP;
- informowanie o działalności Zarządu Głównego i poszczególnych kół Stowarzyszenia, wymiana doświadczeń, przedstawianie uzyskiwanych efektów i zdobytych osiągnięć w służbie;
- ukazywanie i kultywowanie tradycji oręża polskiego, w tym szczególnej roli saperów na przestrzeni wieków oraz na współczesnych kartach historii min.: na frontach II wojny światowej, w Wielkiej Operacji Rozminowania Terytorium Kraju oraz misji pokojowych ONZ i NATO;
- przekazywanie współczesnej myśli wojskowej, osiągnięć szkoleniowych i prac naukowo-badawczych wojsk inżynierskich, problemów związanych z działalnością sił zbrojnych w okresie transformacji ustrojowej, funkcjonowania w strukturach NATO, restrukturyzacji Wojska Polskiego i wojsk inżynierskich;
- kształtowanie pozytywnych wzorców osobowych, propagowanie myślenia patriotycznego i obywatelskiego poprzez ukazywanie wybitnych dowódców, w tym saperów, przywoływanie bohaterskich czynów, w służbie Narodu i Ojczyzny.

Tym samym redakcja postanowiła bardziej upersonifikować pismo, odejść od przyjętej konwencji sprawozdawczo-referatowej na rzecz reportażu, wywiadów, relacji z interesujących wydarzeń, prezentować w szerszym zakresie listy od czytelników, ukazywać ludzi sukcesu i szczególnych osiągnięć uzyskanych w działalności zawodowej czy społecznej. Bardziej przybliżyć „SAPER” do odbiorcy – czytelnika.

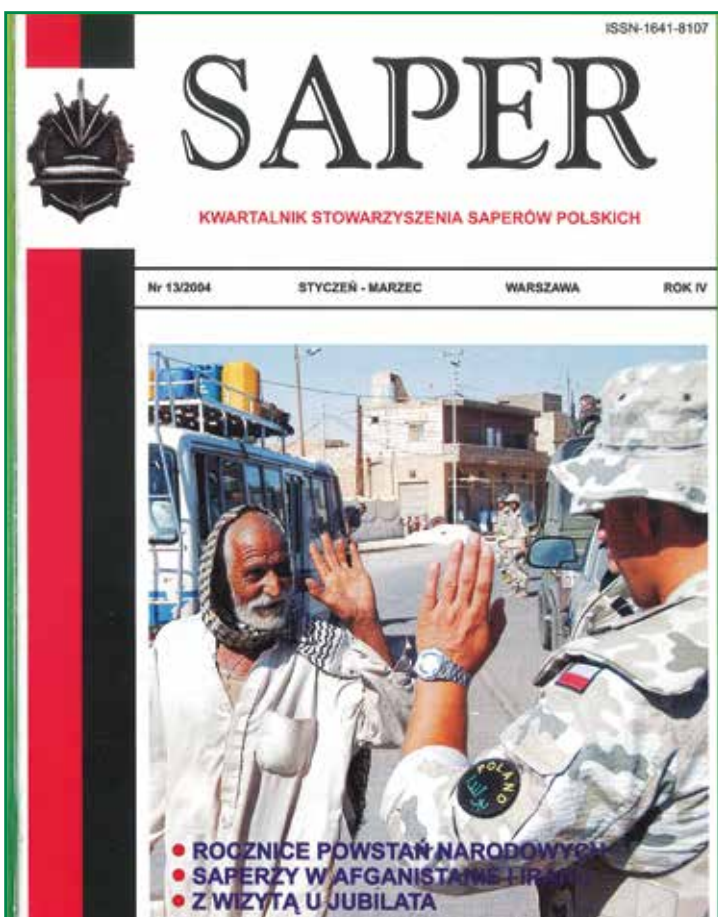
Rok 2001 zakończył w zasadzie proces organizacyjny Stowarzyszenia Saperów Polskich, w tym i stronę wydawniczą kwartalnika SAPER.

Wypracowano zasadnicze działy pisma, min.: **WSPÓŁCZESNE PROBLEMY WOJSK INŻYNIERSKICH, SAPERZY W NATO, SAPERSKIE FORUM, WYWIAD SAPERA, RODOWODY WOJSK INŻYNIERSKICH, WYBITNI SAPERZY, TRADYCJE, Z ŻYCIA KÓŁ SSP I ŚRODOWISK SAPERSKICH, SAPERSKIE SPOTKANIA.**

Dużą uwagę zwrócono na jakość zdjęć wzbogacające strony poświęcone reportażom i relacjom z życia wojsk inżynierskich. Ważnym elementem działalności Redakcji w zakresie upowszechniania działalności SSP na łamach kwartalnika „SAPER” stanowiły cykliczne, raz na kwartał organizowane przez Redakcję posiedzenia Rady Programowej oraz prace członków Zespołu Redakcyjnego w powołanym Zespole Historycznym SSP.

Zaprezentowane przedsięwzięcia z działalności programowej SSP, inicjatywy i dokonania Redakcji, upowszechnianie w środowisku wojskowym i saperskim celów statutowych Stowarzyszenia, pozwalają na ostateczną konkluzję, iż organ prasowy Stowarzyszenia Saperów Polskich jest istotnym czynnikiem integrującym i inspirującym Stowarzyszenie oraz stanowi podstawowy element popularyzujący tradycje i współczesne dokonania Saperów Polskich.

Red.

SAPERSKIE SPOTKANIA

Saperskie, jubileuszowe spotkania, takich jakich wiele w środowisku żołnierskim z okazji imienin, urodzin, awansów, odznaczeń, pożegnanie z mundurem... Można jeszcze dalej wyliczać, włączając w to także i te cywilne okazje ... Normalne, saperskie spotkania. Czemu więc o nim piszemy? Zajmujemy łamy naszego pisma. Zmuszamy do czytania, analizowania czy głębszej refleksji.

Może jest to nostalgia za przebytyą służbą, gdzie liczyły się imponderabilia, a w procesie wychowania młodej kadry, wpajano zasady godności i honoru. Może tęsknota za życiem towarzyskim w „leśnych” czy zamkniętych garnizonach, gdzie tworzyliśmy wielką, żołnierską rodzinę. Funkcjonował klub, kasyno, kilka razy w tygodniu grała orkiestra wojskowa, a rodziny wojskowe organizowały spontaniczne, składkowe wieczorki taneczne. Pomagało to integrować środowisko żołnierskie, zawiązywały nierzadko trwale więzi. Pozwalało skutecznie rozwiązywać służbowe problemy i rodzinne kłopoty.

Dziś, w dobie „nowej zmiany”, czasowości i kontraktowości pracy żołnierza zawodowego, zarówno jednostka jak i Garnizon Wojskowy przestały spełniać integracyjną rolę. Liczą się inne pryncypia, zasady i wartości. Widać to, szczególnie po zaangażowaniu młodej kadry w działalność Stowarzyszenia Saperów Polskich. Toteż pragniemy pokazać na wybranych przykładach wartość takich saperskich spotkań, radość kontaktów starych przyjaciół, których los saperskiej drogi rozdzielił. Te właśnie imponderabilia, które nabierają barwy i smaku, jak dobre wino z wiekiem, kiedy praca i kariera przestaje być podstawowym aksjomatem: BYĆ I MIEĆ.

SPOTKANIE U JANUSZA

Do tradycji „saperskiej rodziny” weszły spotkania przyjaciół nie tylko z okazji Imienin czy innych uroczystości rodzinnych. Często pisaliśmy o tym na łamach kwartalnika SAPER. Takim dla saperów warszawskich stały się „Spotkania u Janusza” obojętnością i nader sutym stołem nawiązującego do innych spotkań „U Józefa” czy „U Tadeusza”.

Toteż zgodnie z tradycją 21 listopada spotkało się „U Janusza” znakomite grono przyjaciół, m.in.: **kol. Tomasz Bogucki; Marian Kasperski; Tadeusz Dzikowski; Andrzej Spirydowicz; Zbigniew Świciński; Wiesław L. Zabek.**

Rolę gospodarza – jak zwykle – przy „smakowitym stole” pełnił **kol. ppłk sap. Janusz Kiwerski z żoną Lucyną**. Po okolicznościowych życzeniach, wspólnych zdjęciach goście zasiedli przy biesiadnym stole. Postronnemu obserwatorowi wydawało by się, iż nie jest to spotkanie „biesiadników” a raczej członków kolegium redakcyjnego, a to za sprawą podeksytowanego **kol. Janusza**, który uczestnikom spotkania prezentował bogate ikonograficzne zbiory rodzinne: książki, dokumenty, zdjęcia. Inspiracją tego była zapoczątkowana przez **kol. Wiesława Ząbka** dyskusja na temat powstającej monografii „SAPERZY ROCZNIK 60”, w której wspomniane osoby znajdą poczesne miejsce.

Sap. Wiesław Leszek Ząbek

SPOTKANIE NOWOROCZNE ZARZĄDU GŁÓWNEGO SSP

Tradycyjne Noworoczne Spotkanie członków Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich z przedstawicielami instytucji i firm wspierających Stowarzyszenie odbyło się w Restauracji „Bistro” zaprzyjaźnionej i życzliwej Saperom **p. Rafała Kolasińskiego** w Warszawie, w dniu 5.02.2020 r.

Honory gospodarza spotkania pełnił prezes Stowarzyszenia **plk dypl. inż. Tadeusz Dzikowski**, który powitał członków Zarządu Głównego SSP i honorowych gości: szefa Zarządu Inżynierii Wojskowej **plk. Marka Wawrzyniaka**, **plk. Jacka Macyszyna** oraz przedstawicieli firm: GRYFIN, LUBAWA, AUTOBOX, MEGMAR, w tym **plk. Marka Stobnickiego**.

Zabierając głos szef Zarządu Inżynierii Wojskowej DG RSZ **plk dypl. inż. Marek Wawrzyniak** podkreślił rolę saperskich spotkań w integracji środowiska żołnierskiego, transformację tradycji saperskiej służby młodego i starszego pokolenia oraz umacnianie wzajemnych więzi. Ponownie zadeklarował pomoc Szefostwa Inżynierii Wojskowej w realizacji przedsięwzięć SSP.

*Czas upłynął szybko, w przyjaznej, koleżeńskiej atmosferze stworzonej przez przewodniczącego spotkania **plk Tadeusza Dzikowskiego**. Potwierdził zasadność saperskich spotkań, integrujących nie tylko środowisko żołnierskie ale też sympatyków i sponsorów Stowarzyszenia, wyzwalające trwale więzi i inspirujących Zarząd Główny SS do dalszych działań.*

Wiesław Ząbek

LISTOPADOWE SPOTKANIA

„Zostawiamy Wam ten grób naszego brata – минера z nadzieją, że będzie on zachowany w Waszej wiecznej pamięci.”

To przesłanie śp. płk Michała Rezieckiego, wypowiedziane podczas każdego minerskiego pogrzebu ma i dziś swoistą wymowę. Stało się to za sprawą Szefostwa Inżynierii Wojskowej i Prezydium ZG SSP, rokrocznie organizujących przed Świętem Zmarłych odwiedzin kwater saperów, którzy odeszli na wieczną wartę.

Wizyty te stanowią nie tylko tradycję wpisaną w naszą polską kulturę ale również wyraz trwałej więzi społeczności saperskiej, wiecznej pamięci o naszych zmarłych kolegach, zachowanych w naszych sercach i wspomnieniach.

W tegorocznych odwiedzinach grobów saperskich na cmentarzach warszawskich wzięli udział m.in.: gen. bryg. dr Bogusław Bebenek, ppłk Gabriel Wróblewski, prezes SSP płk Tadeusz Dzikowski; płk Grzegorz Misiak, Krzysztof Wydra. Odwiedzono groby na cmentarzu powązkowskim, dawnym wojskowym m.in.: śp. gen. dyw. Czesława Piotrowskiego; śp. płk Ryszarda Bochenka; śp. płk Franciszka Kuczmarskiego, śp. Kazimierza Nicińskiego oraz na Cmentarzu Północnym w kwaterach saperskich m.in.: śp. gen. bryg. Ryszarda Żuchowskiego, płk Michała Rezieckiego, śp. płk Zdzisława Gruszeckiego; śp. płk Tadeusza Sibilskiego. Na cmentarzu bródnowskim mogiły m.in.: gen. bryg. Leopolda Raznowieckiego; płk Stanisława Soroki. Na cmentarzu rembertowskim, m.in.: płk Zbigniewa Wierzbickiego i płk Kazimierza Zdunka. Zapalono znicze, pochyliły się głowy uczestników listopadowego spotkania nad kwaterami saperskimi, w geście uczczenia pamięci tych co tak szybko odeszli, a niektórzy zbyt szybko... Szczególnej wagi nabierały słowa poety, ks. Twardowskiego; „...*Spieszmy się kochać ludzi...tak szybko odchodzą...*”.

Nie zapomniano także odwiedzić mogiły uczestników katastrofy smoleńskiej czy panteonu „Żołnierzy Podziemia Zbrojnego”. Wdzięczna pamięć przeniosła się także to tych mogił - dziś symbolicznych - gdzie pochowani byli Ci co także oddali życie na Ołtarzu Oj-

czynny, a którzy dziś traktowani są zgoła inaczej, według politycznych czy ideowych kryteriów. Stąd dedykuję im przesłanie naszego poety Adama Asnyka:

*Ale nie depczcie przeszłości ołtarzy,
Choć macie sami doskonalsze wznieść,
Na nich się jeszcze święty ogień żarzy,
I miłość ludzka stoi tam na straży
I winniście im cześć.*

Wiesław L. Ząbek

SPOTKANIE NOWOROCZNE KOŁA NR 13 SSP

Tradycyjne Noworoczne Spotkanie członków Koła nr 13 SSP z okazji Nowego, w tym wypadku 2020 Roku weszły na stałe do terminarza przedsięwzięć Zarządu Koła. Tradycyjnie też spotkania odbywają się w restauracji „Myśliwska” w Rembertowie z uwagi na szczególną życzliwość i gościnność właściciela lokalu p. Marka.

Toteż w dniu 7 stycznia 2020 r. stałe „zaprzyjaźnione” grono saperów z piśsudczykami Okręgu Mazowieckiego ZPRP zebrali się ażeby złożyć sobie życzenia Noworoczne i wspólnie „pobiesiadować”. Czas upłynął szybko, w przyjaznej, koleżeńskiej atmosferze. Potwierdził zasadność takich spotkań, integrujących nie tylko środowisko ale też wyzwajające trwałe więzi rodziny „saperskiej”.

Wiesław Ząbek

CHWAŁA

70. LAT BIULETYNU SAPER 20. LAT KWARTALNIKA SAPER

W dniu 4 grudnia 2019 r. Zarząd Główny Stowarzyszenia Saperów Polskich zorganizował uroczyste obchody 70. rocznicy wydania przez Stowarzyszenie Polskich Saperów na Obczyźnie biuletynu „SAPER” i 20 – lecie wydawania przez Stowarzyszenie Saperów Polskich swojego organu prasowego Kwartalnika SAPER. Uroczystość miała trzy odsłony.

Pierwsza – to konferencja popularnonaukowa nt. „70. lat biuletynu Stowarzyszenia Saperów na Obczyźnie i 20. lat pisma Stowarzyszenia Saperów Polskich”, gdzie moderatorem był **plk dr hab. Waldemar Kawka**.

Druga – to uroczystość wręczenia Złotych Piór dla czołowych publicystów kwartalnika SAPER oraz wyróżnień dla Zespołu Redakcyjnego SAPERA.

Trzecia – spotkanie opłatkowe uczestników uroczystości zakończone wspólnym obiadem.

KONFERENCJA

Konferencja rozpoczęła się od uroczystego wprowadzenia Sztandaru Stowarzyszenia Saperów Polskich i odegraniu Hymnu Saperskiego. Otwarcia konferencji dokonał Prezes Stowarzyszenia Saperów Polskich **plk dypl. Tadeusza Dzikowskiego**, który przedstawił jej cel i przebieg.

W swoim wystąpieniu nt. „Historia i tradycje biuletynu SAPER na obczyźnie”, **plk mgr inż. Tomasz Bogucki** przedstawił historię powołania biuletynu Saperów Polskich na Obczyźnie jako czynnika zarówno informacyjnego jak i integrującego środowisko saperów polskich rozrzuconych w wyniku wichury wojennej po całym świecie. Zapoznał z zasadniczą problematyką poruszaną w biuletynie podkreślając umacnianie w środowisku emigracji powojennej tradycji oręża polskiego.

Natomiast w swoim wystąpieniu **plk dr Bogusław Saganowski** nt.: „Powstanie i rola kwartalnika SAPER jako czynnik integrujący środowisko saperskie” skupił uwagę m.in.: na procesie powstania pisma; budowania i rozwoju organizacyjnego Stowarzyszenia; wypracowywania celów i założeń programowych.

W kolejnym wystąpieniu **plk dr Wiesław Leszek Ząbek** nt. „Kwartalnik SAPER w upowszechnianiu tradycji wojsk inżynieryjnych” podkreślił wielki wkład pisma w: popularyzowaniu i etosu saperskiej

Fot. Krzysztof Wydra

SAPEROM

służby; budowanie współczesnych tradycji wojsk inżynieryjno-saperskich; kształtowanie patriotycznych i obywatelskich postaw społeczności wojskowej szeroko rozumianej, w kontekście zarówno terenowych kół SSP jak i środowisk garnizonowych.

Konferencję podsumował prezes Stowarzyszenia Saperów Polskich, przedstawiając wnioski wynikające z referatów. Następnie podziękował prelegentom za przygotowane i wygłoszone referaty.

WYRÓŻNIENIA

Po przerwie obyla się część uroczysta **Jubileuszu biuletynu „SAPER” oraz 20-lecia Kwartalnika SAPER**. Odczytano uchwały Zarządu Głównego SSP na mocy której za całokształt działalności publicznicznej prezentowanej na łamach pisma SAPER zostali wyróżnieni:

ZŁOTYM PIÓREM

- Płk dr Bogusław Saganowski
- Płk dypl. Grzegorz Misiak
- Mjr mgr inż. Wacław Malej

STOSOWNYM GRAWERTONEM

- Płk dr Wiesław Leszek Ząbek
- Płk mgr inż. Tomasz Bogucki
- Mgr Tadeusz Ekiert

DYPLOMEM I NAGRODĄ RZECZOWĄ

- Alina Małgorzata Nowacka-Brysiak
- Krzysztof Wydra

Ponadto Redaktor Naczelny **płk Wiesław L. Ząbek** serdecznie podziękował obecnemu zastępcy Dyrektora Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego **płk mgr Henrykowi Cierockiemu** za szczególne wspieranie Redakcji i Stowarzyszenia - jednocześnie wręczając mu okazjonalną publikację w skórzanej, tłoczonej oprawie Wydawnictwa Ultra Libri.

SAPERSKIE SPOTKANIE

Po wyprowadzeniu sztandaru Stowarzyszenia, zgodnie z ceremoniałem wojskowym odbyło się „opłatkowe spotkanie” uczestników uroczystości. Życzenia zebrany w imieniu Zarządu Głównego złożył prezes SSP **płk Tadeusz Dzikowski**. Po wzajemnych życzeniach i przełamaniu się opłatkami zebrani zsiadli do wspólnego żołnierskiego posiłku, który zakończył uroczyste obchody XX-lecia Kwartalnika SAPER.

Fot. Krzysztof Wydra

Wiesław L. Ząbek

WYCIECZKA DO GRODNA CZŁONKÓW KOŁA SSP NR 17 Z BIAŁEGOSTOKU

W dniu 25.06.2019 r. członkowie Koła **Zdzisław Tulej** i **Mirosław Grzybowski** zorganizowali wycieczkę autokarową do Grodna. Nasza grupa liczyła 46 osób, byli to członkowie Koła wraz z rodzinami.

Pierwsze nasze kroki w Grodnie skierowaliśmy na cmentarz, gdzie pochowani są znani Polacy oraz obrońcy Grodna z roku 1920 i 1939. Złożyliśmy wieńce i kwiaty oraz zapaliliśmy znicze na grobach obrońców. Oddaliśmy też cześć przy grobie Tadeusza Jasińskiego, 13-letniego obrońcy Grodna, który zginął 20 września 1939 r. podczas sowieckiej inwazji rozpoczętej w dniu 17 września. Następnie zapaliliśmy znicze na grobie pisarki Elizy Orzeszkowej.

Wycieczkę po Grodnie oprowadzał dr historii Pan **Aleksy Szota**, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, który w Telewizji Polskiej prowadzi program „Pogranicze”. Po drodze z cmentarza podziwialiśmy zabytki Grodna. Przewodnik omawiał miejsca bardzo silnie związane z historią Polski i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Zauroczyliśmy się doliną Niemna. Po wyjściu z autokaru pieszo obezliśmy najcenniejsze zabytki Grodna. Zaczęliśmy od Cerkwi Świętych Borysa i Gleba z 1138 roku. Następnie udaliśmy się do Starego Zamku nad Niemnem, który był we władaniu Wielkiego Księstwa Litewskiego. W 1445 r. Wielki Książę Litewski Kazimierz IV Jagiellończyk przyjął na starym zamku Koronę Królestwa Polskiego. Król zmarł na zamku w 1492 roku. Zamek do świetności powrócił za panowania Króla Stefana Batorego. Decyzja posłów by co 3 sejm odbywał się w Grodnie była powodem wybudowania Nowego Zamku, położonego na wprost Starego Zamku. Nowy Zamek w Królewskim Mieście Grodnie został zbudowany w latach 1737-1742 za czasów panowania Króla Augusta III Sasa. Pałac pełnił funkcję rezydencji królewskiej oraz odbywania sejmów generalnych w okresie I Rzeczypospolitej. Od 26 sierpnia do 23 września 1793 roku odbył się ostatni sejm I Rzeczypospolitej. Pod presją armat i bagniet wojska rosyjskiego podpisano traktat II rozbioru Polski z Rosją i Prusami. W 1795 roku król Stanisław August Poniatowski podpisał akt abdykacji i mieszkał w pałacu do 1797 roku.

Kolejnym punktem wycieczki była starówka grodzieńska, gdzie zachwyliła nas Bazylika Katedralna Św. Franciszka Ksawerego z przepięknym

polichromowanym ołtarzem. Po obiedzie w reprezentacyjnej restauracji „Polowania Królewskie” udaliśmy się do muzeum Elizy Orzeszkowej, po czym mieliśmy czas wolny na indywidualne zwiedzanie Grodna. W drodze powrotnej udaliśmy się na zakupy do supermarketu, gdzie uczestnicy wycieczki chętnie nabyli lokalne specjały.

W chwili obecnej Grodno stało się otwarte na turystów, dołączyło do grupy miast europejskich wartych zwiedzenia ze względu na czystość, otwartość mieszkańców oraz na wielką rolę Grodna w historii Polski.

Polecamy tę trasę innym. Autokar na wycieczkę udzielił syn członka Koła Saperów Pana Stefana Ragiela.

mjr mgr inż. Mirosław Grzybowski

DZIAŁALNOŚĆ KOŁA W EŁKU

Działalność Zarządu Koła IV kadencji 2015 – 2019 w składzie: **plk dypl. rez. Zdzisław Stola** - prezes Koła; **mjr rez. Roman Węgrzyn** - z-ca prezesa Koła i **mjr rez. Tadeusz Kasprzak** - sekretarz Koła skupiała swoją pracę na podtrzymaniu i kultywowaniu tradycji oręża polskiego, w tym wojsk inżynieryjno - saperskich OSSWInż., pogłębianiu integracji środowiska saperskiego, gruntownym odnawianiem Miejsc Pamięci Saperskiej, propagowaniu w mediach społecznościowych naszej działalności oraz aktywnym udziale w zamierzeniach realizowanych przez Zarząd Główny SSP. W okresie sprawozdawczym zrealizowano m.in.:

- kwiecień 2016 rok zamontowanie podstawy na maszty z flagami (narodowa, ełcka, saperska),
- nawiązanie współpracy z Ełckim Uniwersytetem Trzeciego Wieku,
- udział w imprezach organizowanych przez Radę Senioralną (wycieczki, spotkania międzypokoleniowe, koncerty),
- pozyskanie funduszy na gruntowne odnowienie Miejsca Pamięci Saperskiej (1500,00 zł z programu wspierającego organizacje pozarządowe),
- coroczne organizowanie obchodów Dnia Saperów (16 kwietnia),

- udział w przedsięwzięciach organizowanych przez Zarząd Główny SSP (Kongres Stowarzyszenia, konferencje, rocznice w Skurczy),
- organizacja spotkań koleżeńskich (noworoczno-opłatkowe),
- kultywowanie ważnych rocznic (urodzin, małżeństwa, pracy i służby),
- pamięć o zmarłych saperach ełckich – odwiedzanie grobów,
- współpraca z Jednostką Strzelecką 1007 (asysta honorowa), pomoc w przygotowaniach do Dnia Saperów.

Z. Stola

76. ROCZNICA BITWY POD LENINO

W dniu 11 października przy Pomniku Saperów 3. Warszawskiego pułku pontonowego odbyła się uroczystość z okazji 76. rocznicy bitwy pod Lenino stoczonej przez żołnierzy 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, dowodzonej przez płk Zygmunta Berlinga.

Przybyłych na uroczystość powitał Prezes Zarządu Koła Nr 19 Stowarzyszenia Saperów Polskich we Włocławku **płk dr Ryszard Chodynicki**, m.in.: poczty sztandarowe, władze samorządowe miasta i powiatu; delegacje służb mundurowych; instytucji i organizacji społecznych; studentów i uczniów miejscowych szkół. Szczególnie powitano uczestnika bitwy pod Lenino **płk dr Jan Czyżewicza**.

Zabierając głos **płk dr Jan Pilarski**, w swoim wystąpieniu podkreślił, że dzisiejsza uroczystość: *To jeden ze sposobów przeciwstawiania się próbom fałszowania historii. To wyraz pamięci i oddanie czci żołnierzom, którzy oddali życie i przelali krew, w czasie bitwy pod Lenino. Uroczystość przy Pomniku Saperów 3 Wpompot to także oddanie honoru dla żołnierzy polskich walczących na wszystkich frontach II wojny światowej. Pora zaprzestać podziału polskiej żołnierskiej krwi na lepszą ze względu na czas i miejsce jej przelania.*

Ceremonia składania kwiatów zapoczątkowana została informacją, że wartę honorową przy pomniku wystawili uczniowie klas mundurowych Zespołu Szkół Akademickich im. Obrońców Wisły 1920 roku we Włocławku, a „Tremol” wykona werblista Orkiestry Dętej Zespołu Szkół Samochodowych im. Tadeusza Kościuszki we Włocławku.

Jako pierwsza złożyła wiązanek kwiatów Pani **Domicela Kopaczewska**, zastępca Prezydenta Włocławka, a następnie czyniły to kolejno pozostałe osoby i delegacje. Ceremonię składania kwiatów zakończyła delegacja Koła Nr 19 SSP w składzie: **płk Józef Biernat** oraz **płk Ryszard Chodynicki**. Na zakończenie uroczystości trębacz wykonał Sygnał „Śpij Kolego”.

R.Ch.

SPOTKANIE ŚWIĄTECZNO – NOWOROCZNE

W dniu 13 grudnia w Sali Bankietowej „COLT” odbyło się spotkanie świąteczno – noworoczne członków Koła Nr 19 Stowarzyszenia Saperów Polskich. Udział w nim wzięli także zaproszeni przedstawiciele związków, stowarzyszeń oraz instytucji współpracujących i wspierających działalność Koła

Uczestników spotkania powitał Prezes Zarządu Koła **płk dr Ryszard Chodynicki**, a następnie w sposób skrótowy dokonał podsumowania działalności Koła w 2019 roku. Wspominał też o naszych kolegach i przyjaciółach którzy odeszli na wieczną wartę w mijającym roku. Minutą ciszy uczczono pamięć **gen. bryg. Ryszarda Żuchowskiego**, Prezydenta Włocławka - **Władysława Skrzypka** oraz członka Koła **mjr Jana Olszewskiego**.

Następnie członkowie Zarządu Koła wręczyli zaproszonym gościom okolicznościowe adresy oraz książki o Włocławku.

Część oficjalna spotkania zakończona została życzeniami świąteczno – noworocznymi złożonymi przez **płk Ryszarda Chodynickiego**. Po czym przystąpiono do tradycyjnego łamania się opłatkiem i składania wzajemnych życzeń. W trakcie spotkania przeprowadzono zbiórkę środków finansowych na pomoc rodzinom saperów poległych i rannych w czasie usuwania przedmiotów wybuchowych w dniu 08. 10. 2019 roku w Kuźni Raciborskiej.

Uczestnicy spotkania rozeszli się w doskonałych nastrojach wyrażając nadzieję na kolejne nie tylko z okazji świąt.

R.Ch.

SAPERZY MORSCY

40. LAT W ROZWOJU STRUKTURALNYM ŚWINOUJŚCIA

Wieloletnie, a może i ponadwiekowe marzenia i oczekiwania mieszkańców Świnoujścia, także letników i wczasowiczów tu zdążających, dotyczące budowy łatwej komunikacji między dwiema wyspami: Wolin i Uznamem, wreszcie się spełniają. Decyzja rządu polskiego o budowie kanału pod Świną zapadła.

W zbliżającą się rocznicę oddania do użytku tego kompleksu przemysłowego obrotu gazem skroplonym, jako jednego z elementów systemu bezpieczeństwa energetycznego naszego kraju – inwestycji gospodarczo największej i najważniejszej w ostatnim dziesięcioleciu, warto wspomnieć i przypomnieć wysiłki uprzedzające, przygotowujące i umożliwiające realizację tego wielkiego przedsięwzięcia, o czym – rzecz można – nikt nie wie i sprawy sobie nie zdaje. A były to ogromne wysiłki podjęte przez wiele komercyjnych firm inżynieryjno-saperskich wspomaganych jednostkami Marynarki Wojennej RP, a także zatrudniających wojskowych specjalistów nurków, minerów i saperów z powołanego w Świnoujściu, ale już nieistniejącego, 1. Dywizjonu Saperów Morskich, któremu przywracanie pamięci czyni też niniejsza publikacja.

Należy też wspomnieć i to, że w latach wcześniejszych rozbudowę infrastruktury Świnoujścia pod względem prac minersko-wybuchowych zapewniali żołnierze zawodowi 1. dsapm i 8. bsap zatrudnieni przez firmę *Energopol-5 Świnoujście* w ramach *Funduszy Akcji Socjalnej Młodzieży* lub w ramach umów prezydenta miasta z JW 3094. Z inicjatywy zaś kadry tego dywizjonu opracowano w roku 1991 *Projekt technologii prac oczyszczająco-pogłębiających basenu Mulnik w Świnoujściu*. Projekt ten opracował zespół specjalistów WAT (Warszawa), a w jego skład weszło trzech saperów morskich – wśród nich były pierwszy dowódca jednostki.

Śmiało i jakże konieczne przedsięwzięcie budowy GAZOPORTU od podstaw zmuszało zaplanowanie prac oczyszczających nie tylko 120 ha powierzchni wyznaczonej akwenem morskim, ale i 40 ha obszaru lądowego; również wykonanie stosownych pogłębień w celu umożliwienia statkom dogodnego manewrowania; także przygotowanie nabrzeży do ich cumowania i wykonanie falochronu zapewniającego niezbędny komfort przeładunku.

I tak budowę infrastruktury morskiej rozpoczęto już w 2010 roku. Na „pierwszy ogień” poszedł teren, na którym zaplanowano falochron. Stąd rozpoczęło się bojowe oczyszczanie dna morskiego zainaugurowane przez wyspecjalizowanych pracowników gdańskiej firmy *Explosive*, dla której skanowanie akwenu za pomocą magnetometrów wykonała niemiecka firma *Heinrich Hardes (H-H)* – członek saperskiego konsorcjum inwestycji. Umożliwiło to rozpoczęcie nurkowych prac saperskich.

Wykryto 206 różnych przedmiotów wybuchowych pochodzenia wojskowego. Najpoważniejsze niebezpieczeństwo stanowiła brytyjska magnetyczna mina niekontaktowa MARK-VI i niemiecka mina głębinowa DM-11. Pozostałe niewybuchy to pociski artyleryjskie i zapalniki produkcji niemieckiej. Nie stanowiły one zagrożenia dla doświadczonych minerów rekrutujących się głównie z byłych żołnierzy zawodowych jednostek saperskich, których wiedza i umiejętności zostały tu właściwie spożytkowane.

Kolejnym obszarem dennym, penetrowanym i oczyszczanym przez nurków i nurków – saperów był akwen przeznaczony na tzw. obrotnicę. Jest to dziś specjalnie pogłębiany obszar akwenu morskiego służący do obrotu statków nawet trzystumetrowych. Podczas tych prac poszukiwawczych i pogłębiających zlokalizowano, zneutralizowano lub usunięto kolejne przedmioty wybuchowe pochodzenia wojskowego:

- 4 miny niekontaktowe Mk-VI,
- 2 bomby głębinowe DM-2,
- 2 burzące bomby lotnicze AN-65M,
- 2634 inne (głównie artyleryjskie) przedmioty wybuchowe.

Należało również spenetrować i oczyścić trzeci obszar akwenu morskiego między planowanym falochronem, a przygotowywaną obrotnicą. Tu znaleźli nurkowie – saperzy lotniczą bombę głębinową DM-11, 20 pocisków artyleryjskich kalibru 210mm i granatnik zw. pancerfaustem.

Zlokalizowanie przedmiotu niebezpiecznego stanowi dopiero początek problemu jego unieszkodliwienia. Wiedza i kunszt saperski dają jednak duże szanse, wręcz pewność, bezwypadkowego podniesienia i utylizacji wykrytych elementów „zardzewiałej śmierci”. Szanse te w przypadku oczyszczania terenu pod GAZOPORT w Świnoujściu stały się rzeczywistością. Przedmioty wybuchowe o niewielkich gabarytach (do 50kg) wykryte przez pracowników firmy *Explosive* działających pod głównym nadzorem jej właściciela – absolwenta Wyższej Oficerskiej Szkoły Wojsk Inżynieryjnych, obecnie już oficera rezerwy – Piotra Bika przy wydanej pomocy starszego kolegi kmdr. por. (wówczas też rezerwy) Jerzego Piątka – byłego szefa sztabu 1. dsapm oraz głównego specjalisty w zakresie nurkowania oraz prac minersko-podwodnych, były wydobywane na ląd przez 4 zespoły nurków i wywożone na poligon drawski przez Patrol

Barka do oczyszczania dna akwenu

Plan portu zewnętrznego

Saperski 8. Kołobrzесьkiego Batalionu Saperów i tam wysadzone. Przedmioty o większych gabarytach i zawartości materiałów wybuchowych utylizowała grupa minerów morskich z 13. Dywizjonu Trałowców 8. Flotylli Obrony Wybrzeża na miejscowym poligonie morskim. [...]

W późniejszym okresie (2014 - 2015) nastąpił drugi etap wysiłku saperskiego w wykonaniu firmy *Explosive*: poszerzenie i pogłębienie toru podejściowego do portu, budowanego na wodzie. W ramach tych przedsięwzięć prowadzono ciągły nadzór saperski nad pracującymi pogłębiarkami - do 32 km w głąb. W tym okresie, ze względu na krótki, zbliżający się termin przyjęcia pierwszego statku - gazowca, na terenie podejściowym pracowało nawet 10 ekip nurkowych (ponad 50. nurków i 20. saperów) bazujących na holownikach polskiej i obcych bander współpracujących - holenderskiej i niemieckiej.

W „operacjach” tych uczestniczyły też jednostki pomocnicze 8.FOW. Służyły do transportu wydobytych pocisków i zabezpieczania akwenów przed wtargnięciem jednostek nieupoważnionych.

Znaleziono wtedy jedną minę DM-11, 318 niemieckich pocisków artyleryjskich i 2 pancerfausty.

Na tym zakończone zostały prace saperskie firmy *Explosive* na wodzie. I od tego czasu nie wykonuje się w ogóle żadnych prac poszukiwawczych na akwenu gazoportu.

Nurkowie i saperzy wykorzystywali do lokalizowania przedmiotów niebezpiecznych magnetometrię i podwodne wykrywacze metali. Odkopywanie natomiast tych obiektów z dna dokonywano za pomocą eżektorów i płuczek wodnych, zaś podnoszenie na pokład żurawikami okrętowymi, dostarczanie niewybuchów na brzeg (do magazynu) odbywało się za pomocą motorówki dzierżawianej i obsługiwanej przez firmę *Explosive*.

Całkowity ciężar wykonawczy robót nurkowo-poszukiwawczych i saperskich spoczywał na firmie *Explosive* zatrudniającej podwykonawców: *Aquamor* i *Neptun* z Gdańska, *Jantar* z Bolusza k. Gdyni, *IBF* z Olsztyna i *Nemo* z Gliwic.

Nurkowie i saperzy z tych firm, oprócz wspomnianych min i bomb lotniczych pochodzenia angielskiego (blokada toru wodnego) oraz amerykańskiego i angielskiego (bombardowanie bazy *Kriegsmarine* w *Swienamünde*) wydobyli z dna morskiego duże ilości pocisków artyleryjskich pochodzenia pruskiego dla dziewiętnastowiecznych, stałych baterii nabrzeżnych. Pociski te, oznaczone datą produkcji 1886 r., były obiektami dawnego uzbrojenia, na co wskazywał czarny proch je wypełniający. Duża liczba dobytch pocisków późniejszych i naboju 105mm też nie była użyta w walce; przedmioty te były zatopione w skrzyniach przez wycofujących się Niemców. Również nieużywane pancerfausty (w skrzyniach) znajdowano nawet w odległości 10 km od brzegu.

Kolejny, ostatni etap prac saperskich wykonywanych przez firmę *Explosive* przy współudziale jej podwykonawców był skoncentrowany jedynie na lądzie. W latach 2016-17 oczyszczano teren pod modernizację torowisk oraz budowę jednostki ratowniczo-gaśniczej; także parking¹.

W zakończeniu niniejszej publikacji ukazującej wysiłek sapersko-morski firmy *Explosive* i pracujących w niej specjalistów historycznego już 1. dsapm, wspomnieć należy o jeszcze bardziej historycznym znalezisku świnoujskiego awanportu. Wydobyto stamtąd mianowicie, zachowaną w bardzo dobrym stanie, armatkę wiwatową z XVIII wieku i mocno skorodowany, starszy muszkiet oraz fragmenty dwunastowiecznej łodzi żaglowowiosłowej. Ekspozyty te zostały przekazane bez oczekiwania żadnej nagrody (tak też się stało) zachodniopomorskiemu, wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w Szczecinie i... dotąd nie wiadomo, gdzie można je oglądać.

Jerzy Piątek i Jakub Grabiszewski

¹ W publikacji nie uwzględniono żołnierzy zawodowych 8.FOW biorących udział w przedsięwzięciu

Jedna z baz nurków

Mobilny magazyn wydobytych środków nb

Nowoczesny statek do poszukiwania i oczyszczania akwenów z przedmiotów nb

Wydobyta armatka salutowa

POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH

W dniu 4 grudnia 2019 r. w Biurze SSP odbyło się Posiedzenie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich.

Celem posiedzenia było:

1. Planowanie przedsięwzięć na 2020 r. i przyjęcie Planu działalności ZG SSP na 2020 r.
2. Finansowanie działalności SSP w 2020 r.
3. Wydanie kw. SAPER w 2020 r., jego układ i treść.
4. Organizacja, przygotowanie i udział Stowarzyszenia Saperów Polskich w obchodach świąt w 2020 r.
5. Omówienie spraw organizacyjnych funkcjonowania SSP.
6. Przyjęcie uchwał ZG SSP.

Posiedzenie rozpoczął Prezes Stowarzyszenia Saperów Polskich **plk rez. Tadeusz Dzikowski**, który powitał przybyłych Członków ZG i zaproszonych Gości. Następnie przedstawił porządek obrad, który został przyjęty jednogłośnie i udzielił głosu I Wiceprezesowi kol. **plk rez. Grzegorzowi Misiak**, który przedstawił realizację zadań zaplanowanych w 2019 r. Następnie Sekretarz ZG kol. **ppłk Gabriel Wasilewski** omówił projekt *Planu działalności Zarządu Głównego SSP na 2020 r.*

Podczas dyskusji nad działalnością ZG w 2020 r. określono priorytety, do których zaliczono: obchody Święta Wojsk Inżynieryjnych i nadanie OH „Za Rozminowanie Kraju”, organizację Święta SSP połączonego z jubileuszem 20-lecia powołania SSP w kraju, organizację i przeprowadzenie VIII Zwyczajnego Kongresu SSP, wydawanie kw. SAPER oraz wydanie III tomu Sylwetek Saperów.

Ponadto ZG będzie współorganizatorem uroczystości patriotyczno-wojskowej w m. Skurcza, uczestniczył w uroczystościach w Czerwińsku oraz organizowanych przez Koła, ZIW i inne organizacje. Podczas dyskusji zwrócono uwagę, że od kilku lat uroczystości w Gozdowicach utraciły znamiona Święta WInż, a stały się epizodem ogólnych uroczystości w Siekierkach. Zaproponowano, aby z ZIW i dowódcą 5. pinż zmienić przebieg tej uroczystości, gdyż w 2020 r. będzie 75-lecie forsowania Odry.

Skarbnik ZG kol. **plk rez. dr hab. inż. Waldemar Kawka** ocenił możliwości finansowania zadań określonych w „Planie działalności ZG SSP” podkreślając pozytywną tendencję zwiększonych wpływów środków finansowych z tytułu składek członkowskich w porównaniu z 2018 r., choć odnotowano mniejsze wpływy z dobrowolnych wpłat na kw. SAPER. Podsumowując swoje wystąpienie Skarbnik ZG podkreślił, że 2020 r. będzie trudnym rokiem pod względem finansowym uwzględniając planowane podwyżki opłat, cen usług i materiałów. Zaproponował aby na VIII Kon-

gresie podnieść składkę członkowską, która pomimo wzrostu zarobków i opłat nie była zmieniana od 2006 r.

Następnie Naczelny Redaktor kw. SAPER **plk rez. dr Wiesław Ząbek** omówił wnioski z wydawania kwartalnika w 2019 r. i zaproponował ZG wydanie kwartalnika w 2020 roku, w tym samym kształcie co w 2019 r. Podczas dyskusji Członkowie Zarządu Głównego zwrócili uwagę na opóźnienie w wydaniu kolejnych numerów, zaproponowali, aby ogłoszenia zamieszczone w SAPERZE były odpłatne.

Kolejnym punktem posiedzenia ZG była organizacja, przygotowanie i udział Stowarzyszenia Saperów Polskich w obchodach świąt w 2020 r. w tym szczególnie:

- Święta Wojsk Inżynieryjnych w Warszawie oraz Siekierkach i Gozdowicach;
- Święta Stowarzyszenia Saperów Polskich i jubileuszu 20-lecia SSP;
- Przygotowanie VIII Kongresu SSP;
- 610 rocznicy budowy przeprawy przez Wisłę dla wojsk królewskich w 1410 roku.

Główne przedsięwzięcia i sposób ich realizacji omówił Prezes SSP podkreślając, że organizatorem. Święta Wojsk Inżynieryjnych w Warszawie jest Zarząd Inżynierii Wojskowej a Siekierkach i Gozdowicach władze samorządowe województwa zachodniopomorskiego, Burmistrz miasta Mieszkowice przy udziale 12DZ i 5. pinż. Natomiast SSP skupiła się głównie na: m. Skurcza, Naszym Święcie, na Czerwińsku, a także na organizowaniu uroczystości przez Koła SSP i jednostki wojskowe. Po dyskusji i wymianie poglądów głos zabrał kol. **gen. bryg. dr Bogusław Bębenek** – autor wydawnictwa Sylwetki Saperów Tom III. Podkreślił że wydawnictwo praktycznie jest skończone i do 20 stycznia 2020 r. zbierze oferty od wydawców co do ceny wydania. Po ich uzyskaniu w porozumieniu z Prezydium ZG podjęta będzie decyzja dot. finansowania wydawnictwa. Po krótkiej dyskusji ZG zaakceptował taki plan działania.

Następnie Zarząd Główny przyjął jednogłośnie uchwały w sprawie:

- przyjęcia Planu działalności ZG SSP w 2020 r.
- zwołania VIII Zwyczajnego Kongresu SSP.
- wyróżnienia z okazji jubileuszu 70-lecia wydawnictwa SAPER na obchodzie i 20-lecia wydawania kw. SAPER w kraju.

Podczas podsumowania obrad Prezes SSP podziękował za merytoryczną dyskusję i zaprosił na święto z okazji jubileuszu kwartalnika SAPER.

**Opracował
Grzegorz Misiak**

Zarząd Główny SSP V kadencji w czasie obrad

Spotkanie noworoczne Zarządu Głównego SSP w dniu 5.02.2020 r.

NASZ FELIETON

Uchwałę VII Kongresu SSP z dnia 22 października 2016 r. została wniesiona poprawka do STATUTU SSP o ustanowieniu Święta Stowarzyszenia Saperów Polskich, w dniu 23 czerwca, w nawiązaniu do daty powołania Stowarzyszenia Saperów Polskich na Obczyźnie. Od listopada 1999 r. podjęliśmy również wysiłek wydawania kwartalnika SAPER.

Z pozoru sucha notatka. Zgola mało istotna. Nowe święto, rodzaju sił zbrojnych. Organ prasowy, który miały także inne Stowarzyszenia o proveniencji wojskowej. Dziś nieliczne, gdyż zaniechały działalności z uwagi na brak środków finansowych, a także na brak stosownego wsparcia z uwagi „nieodpowiednią” działalność. Zaniechanie dotowania tych Związków i Stowarzyszeń prawdopodobnie wpłynie na wygaśnięcie działalności tych związków. Może w przyszłości także naszego Święta Wojska Polskiego – patrz gloryfikowanie „Żołnierzy Wyklętych”.

Ale na szczęście, rzeczywistość jest zgola inna. **Mamy swoje Święto. Nie ustanowione przez żadne – byłe czy obecne – władze wojskowe**, a które można cofnąć jak dotację na kwartalnik SAPER pomimo podpisanego porozumienia z MON. **Mamy Święto i organ prasowy SAPER**, korzeniami tkwiący w tradycjach Stowarzyszenia Polskich Saperów na Obczyźnie, a które wygaszając swoją działalność w 2001 r. przekazało całą swoją spuściznę i tradycję dla powstającego Stowarzyszenia Saperów Polskich. Jak również swój organ prasowy - biuletyn SAPER, który kończąc swoją działalność ostatnim wydanym 150 numerem sugerował, ażeby dalsze jego wydawanie przejął kwartalnik SAPER. Święto i pismo SAPER, korzeniami sięga do tradycji oręża polskiego, propaguje etos saperskiej służby, a jednocześnie stanowi czynnik integrujący całą rodzinę saperską i jej sympatyków. **Wpisuje się w tzw. „nową politykę historyczną”. Nie dzieli Polaków i żołnie-**

rzy na lepszych i gorszych, „bohaterów” i „zdrajców” bo może taka postawa prowadzić na śmietnisko historii, gdyż selektywne, wyborcze podziały żywo przypominając manipulacje historią w okresie PRL.

I tu zaczynają się schody. Tak jak odpowiedział zapytany Napoleon Bonaparte, jak prowadzić zwycięską wojnę. Do tego potrzebne są trzy rzeczy: pieniądze... pieniądze... pieniądze.

To co kiedyś nie spędzało snu z oczu prezesa SSP i redaktora naczelnego SAPERA [bardziej martwiłem się czy uda mi się zamieścić „obficie” napływające do Redakcji materiały – przyp. red.], a więc środki finansowe, dziś stały się problemem nr 1 dla tego typu Stowarzyszeń jak SSP. Cofnięto nam dotacje otrzymywane z MON. Firmy, które były sponsorami z uwagi na nowe przepisy nie mogą już wspierać naszej działalności edytorsko – wydawniczej i patriotycznie – obywatelskiej. Co więc pozostaje?

Musimy się zwrócić do członków i sympatyków naszego Stowarzyszenia o dobrowolne darowizny, jeżeli chcemy utrzymać wydawanie kwartalnika SAPER lub wypracować inną formę pozyskiwania niezbędnych środków finansowych. Problem jest więc otwarty, każda inicjatywa czy propozycja będzie przez Zarząd Główny Stowarzyszenia rozpatrzona.

I na to liczymy!

*Redaktor naczelny
Wiesław Ząbek*

Sylwetki Saperów dawnych i obecnych.

Tom III już wkrótce !

W wyniku długoletniej pracy Pana **gen. bryg. Zdzisława Barszczewskiego** w 2001 roku wydana została pierwsza monografia *Sylwetki saperów*.

Monografia *Sylwetki saperów. Kolejne pokolenia* opracowana w 2009 roku, jako praca zbiorowa pod kierunkiem Pana **gen. bryg. Ryszarda Żuchowskiego**, była kontynuacją dzieła *Sylwetki saperów*, wynikającą z postulatów środowiska saperskiego o potrzebie przekazywania czytelnikom informacji dotyczących saperów, którzy wprowadzili Wojska Inżynieryjne w XXI wiek.

W trakcie seminarium naukowego organizowanego przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Saperów Polskich, które odbyło się w Klubie 2. Pułku Inżynieryjnego w Inowrocławiu 16 października 2011 roku, pełniąc wówczas funkcję Prezesa SSP złożyłem deklarację gotowości do podjęcia się opracowania kolejnego tomu *Sylwetek saperów*.

Podczas VI Kongresu Stowarzyszenia Saperów Polskich, który odbył się w Kazińskim Twierdzy 20 października 2012 roku, potwierdziłem potrzebę opracowania kolejnego tomu *Sylwetek ...*

Kontynuując dzieło swoich poprzedników, Szefów Wojsk Inżynieryjnych - panów generałów Zdzisława Barszczewskiego i Ryszarda Żuchowskiego, w trakcie posiedzenia Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich V Kadencji, 25 lutego 2017 roku przedstawiona została inicjatywa i koncepcja opracowania kolejnego III tomu *Sylwetek saperów*.

W celu poznania opinii środowiska saperskiego odnoszącej się do powyższej inicjatywy, praca nad opracowaniem publikacji rozpoczęła się od przeprowadzenia badań ankietowych za zgodą Ministra Obrony Narodowej w środowisku Wojsk Inżynieryjnych. Uzyskane wyniki badań wzbogaciły wiedzę z zakresu naszego saperskiego środowiska i były podstawą do opracowania kolejnego tomu monografii pod tytułem *Sylwetki saperów – dawnych i obecnych. Tom III*.

Promocja kolejnego tomu *Sylwetek saperów ...* przewidziana jest na Święto Stowarzyszenia Saperów Polskich w czerwcu bieżącego roku.

*Chwała Saperom!
gen. bryg. dr Bogusław Bębenek*

Śp. płk mgr inż. Aleksander MOTTY

Śp. płk mgr. inż. Aleksander MOTTY urodził się w 1929 r. w Poznaniu, zmarł 4 grudnia 2019 r. w Warszawie i spoczął w Kwaterze Saperów na Cmentarzu Północnym w Warszawie.

Śp. płk Aleksander MOTTY powołany został w 1950 r. do służby wojskowej do Szkolnej Kompanii Oficerów Rezerwy w 4.psap, którą ukończył po rocznym szkoleniu, został awansowany na stopień oficerski i pozostawiony w zawodowej służbie wojskowej. Pełnił służbę na stanowiskach: dowódcy plsap w 21. bsap 10 DP i 54 pp 22 DP, pomocnika szefa saperów 16 pp 6 DP. W latach 1952-1953 uczestniczył w rozminowywaniu południowo-wschodniej Polski, w tym zwłaszcza rejonów Krępnej i Przełęcz Dukielskiej. Po studiach w WAT w latach 1954-1959 i odbyciu praktyki w 5.bsap w Krośnie Odrzańskim, został skierowany do służby w Szefostwie Wojsk Inżynieryjnych MON do Oddziału Operacyjno-Rozpoznawczego, gdzie zajmował się głównie szkoleniem operacyjnym w wojskach inżynieryjnych. Włożył wiele pracy i wysiłku

w opracowywaniu i udziale w prowadzeniu ćwiczeń z oddziałami inżynieryjnymi oraz ćwiczeń dowódczo-sztabowych z ich sztabami. Zdobył duże doświadczenie w pracy sztabowej na szczeblu operacyjnym, w związku z czym został przeniesiony jako specjalista wojsk inżynieryjnych do Zarządu I Sztabu Generalnego WP. W latach 1972-1973 ukończył PSOS w ASG WP. Służbę zakończył w 1989 r. na stanowisku Szefa Oddziału Zabezpieczenia Inżynieryjno-Technicznego w Inspektoracie Obrony Cywilnej Kraju, gdzie kierował przygotowaniem budowli ochronnych dla ludności.

Odnaczony wieloma odznaczeniami resortowymi i państwowymi między innymi OOP IV i V klasy, ZKZ.

Od 2001 roku był Członkiem Koła Nr 1 Stowarzyszenia Saperów Polskich.

W dniu 7 listopada 2019 r. po raz ostatni wraz z synem uczestniczył na Walnym Zebraniu Członków Koła. Pożegnaliśmy zasłużonego, czynnego i doświadzonego Kolegę Saperą.

Śp. płk mgr inż. Jerzy GUMIŃSKI

podchorąży w Oficerskiej Szkole Inżynieryjnej. Po jej ukończeniu pełnił służbę wojskową w 2. Warszawskiej Brygadzie Saperów na stanowisku dowódcy plutonu a następnie dowódcy kompanii, szefa sztabu batalionu, dowódcy batalionu. W 1976 roku rozpoczął studia w Wojskowej Akademii Inżynieryjnej w ZSRR a po jej ukończeniu służył w 2. Warszawskiej Brygadzie Saperów na stanowisku dowódcy batalionu saperów.

W 1982 r. rozpoczął służbę w organach Obrony Cywilnej jako wykładowca w Centralnym Ośrodku Szkolenia Kadr Obrony Cywilnej. W 1994 r. objął stanowisko Szefa Miejskiego Inspektoratu Obrony Cywilnej w Warszawie a następnie Dyrektora Wydziału Miejskiego Inspektoratu Obrony Cywilnej.

Płk Jerzy Gumiński z wykształcenia mgr inż. budownictwa lądowego, ukończył również studia podyplomowe na Wydziale Prawa UW z dziedziny zagadnień prawnych i ustrojowych samorządu terytorialnego. W 1988 r. uzyskał uprawnienia zawodowe w specjalności konstrukcyjno-budowlanej do kierowania robotami budowlanymi oraz nadzorowania i oceny stanu technicznego budynków i budowli. Miał również uprawnienia licencjonowanego zarządcy nieruchomości oraz rzeczoznawcy branżowego Stowarzyszenia Inżynierów

i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych (SITPMB).

Po przejściu na emeryturę mgr inż. Jerzy Gumiński prowadził aktywną działalność społeczną w środowisku inżynierskim. W 2000 r. wstąpił do SITPMB, w czerwcu 2002 r. został wiceprezesem, a od września 2006 r. objął funkcję prezesa tej organizacji, która pełnił nieprzerwanie przez 13 lat aż do chwili śmierci. W latach 2008-2012 mgr inż. Jerzy Gumiński był jednocześnie Sekretarzem Generalnym Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej. Zaangażował się w tworzenie samorządu zawodowego inżynierów budownictwa – był członkiem założycielem Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

Zmarł nagle 28.12.2019 r. w Warszawie. Został pochowany w dn. 13 stycznia 2020 r. w grobie rodzinnym na Cmentarzu Komunalnym Północnym, żegnany przez liczne grono przyjaciół, kolegów i współpracowników z organizacji inżynierskich, stowarzyszeń branżowych i przedsiębiorców przemysłu materiałów budowlanych. W ostatniej drodze nie zabrakło kolegów Saperów.

Cześć Jego Pamięci!

Grzegorz Misiak

Śp. płk mgr inż. Jerzy Gumiński s. Henryka urodził się w 1948 r. w Brzezinach k. Łodzi. Zawodową służbę wojskową rozpoczął 04.09.1969 roku jako

LISTA DARCZYŃCÓW WSPIERAJĄCYCH FINANSOWO WYDAWNICTWO „SAPER”
(w układzie alfabetycznym, stan na dz. 05.02.2020 r.)

BARANOWSKI Olgierd Kazimierz (Wrocław), CIEŚLAR Paweł (Warszawa), GOŁASZEWSKI Henryk (Warszawa), LECH Emil (Warszawa), MAKUCH Stanisław (Warszawa) oraz Koło Nr 3 SSP (Gdynia) i Koło Nr 15 SSP (Głogów).

Prezydium Zarządu Głównego SSP składa wszystkim indywidualnym i zbiorowym (koła SSP) DARCZYŃCOM – ogromne podziękowania za finansowe wsparcie wydawnictwa „SAPER”. Chwała Saperom!!!

75
lat

MOST NA WIŚLE

Blisko 75. lat temu, w nocy z 17 na 18 stycznia 1945 r. w Warszawie saperzy 3. Brygady pontonowo-mostowej i 6. samodzielnego batalionu pontonowo-mostowego przerzucili przez Wisłę most pontonowy łączący oba brzegi wyzwolonego od okupacji niemieckiej miasta.

Most o nośności 16 ton i długości 430 metrów służył nie tylko potrzebom wojska ale też mieszkańcom Warszawy.

W 75. rocznicę tych wydarzeń przedstawiciele SSP i Szefostwa Inżynierii Wojskowej, w dniu 17 stycznia 2019 r. złożyli kwiaty na płycie-obelisku, upamiętniającego miejsce budowy mostu. Historię tych wydarzeń przedstawił w swoim wystąpieniu prezes SSP płk dypl. Tadeusz Dzikowski.

Red.

UCZESTNICY UROCZYSTOŚCI XX-LECIA KWARTALNIKA SAPER